

novičke

oktober 2005

Izobraževanje odraslih v Sloveniji – izvajalci in programi 2005/2006	3	DOMAČE NOVIČKE
Slovesnost ob odprtju desetega slovenskega festivala učenja * Razprava o povezanosti aktivnega državljanstva in vseživljenjskega učenja * Rezultati ankete, objavljene v septembrski prilogi Naše žene	4-9	TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2005
Priporočila za uporabo metode zgledovanja * Študijski obisk na Finskem	10-13	S POTI
Kako smo obeležili Dan svetovalnih središč? * V družbi znanja se spreminja položaj vseh družbenih skupin - starejši niso izjema * S šefom se lahko odkrito pogovorimo tudi na jadraniu	14-18	KOTIČEK JE VAŠ
Reševanje konfliktnih situacij * Zakaj je pri trženju izobraževalnih storitev tako pomemben osebni stik? * Usposabljanje za izobraževalce medijske vzgoje	19-22	PRIPRAVLJAMO
	23	POSVETI/KONFERENCE
	24	NOVOSTI IZ KNJIŽNICE

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so strokovno glasilo za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju, ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

V Novičkah objavljamo tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:

- opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
- opis razvojnih, raziskovalnih in drugih programov in projektov;
- sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
- podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
- sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
- novice v upravljanju in zakonodaji;
- statistične podatke;
- mnenja, stališča in predloge;
- podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
- podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
- prikaze novih knjig, člankov, didaktičnega in drugega gradiva ter novice s knjižnega trga;
- novice iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.

V Novičkah objavljamo kratke, jedrnat, objektivne in nepristranske prispevke.

Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za poglobitev stikov z našimi partnerji v tujini izdajamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku. Prejemniki Novičk so posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljnih organizacijah). Novičke pošiljamo brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške izdajanja poravnali iz javnih sredstev, namenjenih izobraževanju odraslih.

Novičke ureja in izdaja ACS.

Odgovorni osebni sta mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja tematskega področja, in Nevenka Kocijančič, urednica.

Oblikovanje: Lina design

Prelom in tisk: Tiskarna Pleško

Naslov uredništva: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana,

telefon: 01 5842 560, faks: 01 5245 881, internet: <http://www.acs.si>, el. naslov: nevenka.kocijancic@acs.si

Novičke lahko preberete tudi na internetu: <http://www.acs.si/novicke/>

ISSN 1408-6484 (slovenska izdaja - tiskane)

ISSN 1581-3770 (slovenska izdaja - online)

Naklada 1.920 izvodov

Izdajo glasila Novičke denarno omogoča Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

DOMAČE NOVIČKE

Spletni pregled izobraževanja odraslih **Izobraževanje odraslih v Sloveniji – izvajalci in programi 2005/2006**

Na spletnih straneh Andragoškega centra Slovenije je izšel Pregled ponudbe izobraževanja odraslih, ki ponuja odraslim številne možnosti izobraževanja in učenja v novem šolskem letu. V letošnjem Pregledu je ponudba raznovrstnih izobraževanj še pestrejša kot pretekla leta, saj se predstavlja kar 327 ustanov s skoraj 6.000 izobraževalnimi programi. Med njimi tudi letos prevladujejo zasebne organizacije in zasebne izobraževalne ustanove, srednje šole in enote za izobraževanje odraslih pri srednjih šolah ter ljudske univerze, našli pa boste tudi druge zanimive ponudnike izobraževanja odraslih. Obsežna in vsebinsko bogata je tudi programska ponudba, saj med vsemi zajetimi izobraževalnimi programi lahko poiščete tiste, ki vodijo k zvišanju izobrazbene ravni, one, ki omogočajo usposabljanje in spopolnjevanje za potrebe dela, ali pa tiste programe, ki omogočajo pridobivanje znanja za posameznikov celostni razvoj in izboljšanje kakovosti življenja v skupnostih. Za celovitejši vpogled v izobraževalno ponudbo smo Pregledu ponovno dodali dodatne informacije o izobraževanju in učenju odraslih, središčih za samostojno učenje, borzah znanja, svetovalnih središčih ter centrih za informiranje in poklicno svetovanje, ki delujejo po Sloveniji.

Možnosti izobraževanja je torej veliko. Oglejte si spletno stran Pregleda ponudbe izobraževanja odraslih 2005/2006 (<http://www.acs.si/pregled/>) in med raznovrstnimi ponudniki izobraževanja odraslih poiščite tiste izobraževalne programe, ki ustrezajo vašim potrebam in željam.

Iskreno se zahvaljujemo vsem izobraževalnim ustanovam, da ste se odzvale našemu povabilu v tako velikem številu in predstavile svojo izobraževalno ponudbo. S tem ste prispevali k boljši informiranosti najširše javnosti o možnostih izobraževanja in učenja, ki so jim na voljo.

V eni od naslednjih številčk Novičk vas bomo na kratko seznanili tudi z rezultati opravljene analize zbranih podatkov.

Erika Brenk (erika.brenk@acs.si), ACS

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2005

Vnovič potrjena privrženost prizadevanjem za Slovenijo – učečo se deželo!

Slovesnost ob odprtju desetega slovenskega festivala učenja

Letošnji jubilejni Teden vseživljenjskega učenja (TVU), ki se je pred dnevi iztekel¹, je že deseto leto zapored ponudil priložnosti za srečanja vseh, ki smo predani učenju. V tem času je odprlo svoja vrata slovenski javnosti na stotine prireditev - ustanov, organizacij, društev, skupin in posameznikov. S številnimi dogodki so prikazali različne oblike in možnosti učenja, namenjenega vsem ljudem; predstavili so zamisel o vseživljenjskosti in nenehnem pretoku učenja, obenem pa počastiti ustvarjalnost ljudi vseh generacij.

Za uvod v Teden vseživljenjskega učenja je priredil Andragoški center Slovenije – zdaj že tradicionalno - **osrednjo slovesnost**, na kateri smo podelili priznanja za izjemne dosežke pri bogatitvi lastnega znanja ter za strokovne in promocijske dosežke pri bogatitvi znanja drugih.

Desetletnico Tedna vseživljenjskega učenja smo želeli obeležiti bolj slavnostno, zato smo za letošnjo prireditev izbrali imenitnejšo in prostornejšo dvorano, ki so nam jo sponzorsko dali na voljo v Hotelu Mons. V petek, **14. oktobra 2005**, se nas je v Plečnikovi dvorani zbralo več kot dvesto prijateljev festivala učenja, dobitnikov priznanj in njihovih predlagateljev ter drugih gostov iz Slovenije in tujine. Med slednjimi smo bili še posebej veseli veleposlanika Kraljevine Danske, gospoda *Larsa Møllerja*, tujih udeležencev 9. andragoškega kolokvija, ki so se udeležili slovesnosti, med njimi *dr. Ramona Fletcha* (Španija), *prof. dr. Petra Jarvisa* in *dr. Nicka Waltersa* (oba iz Anglije) ter *dr. Ruuda Veldhuisa* (Nizozemska), pa tudi skupine gostov iz Jugovzhodne Evrope - 26 učiteljev zgodovine iz osmih držav, ki so se po prireditvah v Ljubljani udeležili tudi mednarodnega simpozija v Mariboru.

Vse zbrane je nagovorila gostiteljica, direktorica Andragoškega centra Slovenije, *dr. Vida A. Mohorčič Špolar*; gospod *Gorazd Jenko* pa jih je pozdravil v imenu Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve ter s simboličnim razrezom torte odprl letošnji deseti Teden vseživljenjskega učenja.

S festivalom učenja si že desetletje prizadevamo ozaveščati javnost o pomenu in navzočnosti učenja v vseh življenjskih obdobjih in vseh vlogah, ki jih človek ima – ne le kot zaposleni

¹ Uradni termin TVU 2005 je potekal od **17. do 23. oktobra**, vendar vedno več prireditev vabi obiskovalce Tedna tudi pred in po tem terminu.

ali iskalec zaposlitve, marveč tudi kot posameznik, ki si prizadeva za osebni razvoj in za ustvarjalno sobivanje v družini in v ožjih oblikah skupnosti. O tem in o svojem pogledu na najširši domet vseživljenjskega učenja je spregovoril gospod *Boris Bregant*, župan občine Jesenice.

Tudi letošnje odprtje so popestrile video-predstavitve trinajstih uspešnih učencev ter predanih in domiselnih učiteljev, mentorjev, društev in podjetij - dobitnikov priznanj Andragoškega centra Slovenije za leto 2005. Priznanja in knjižna darila sta izročila *dr. Vida A. Mohorčič Špolar* in *dr. Stane Vlaj*, predsednica in podpredsednik komisije za podeljevanje priznanj Andragoškega centra Slovenije. V video-portretih dobitnikov priznanj² se zrcalijo trud in prizadevanje za izboljšanje kakovosti osebnega življenja ter življenjskega utripa v domačem in širšem socialnem okolju. Marsikoga je pretreslo pričevanje o osebnem pogumu in nesebičnem delovanju ter neizmernem duhovnem bogastvu nagrajenih posameznikov in skupin.

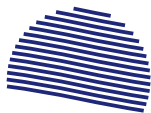
K radostni in slovesni uglašenosti prireditve sta tokrat prispevali dve skupini, ki sta tudi sami lahko za zgled nenehne bogatitve lastnega znanja, saj že vrsto let neutrudno iščeta in zbirata ljudske motive, preučujeta njihov izvor in jih izvajata. Pevsko skupino *Bistrške škuorke* sestavlja šest deklet (*Mojca Klanšček*, *Jride Mršnik*, *Kristina Boštjančič*, *Andreja Martinčič*, *Tanja Jenko* in *Nastja Zirnstein*), ki so svojo skupno pot začrtale pred dobrim desetletjem. Ime je vzeto iz starega ljudskega običaja, povezanega s 'škorci' oziroma 'okrajki'. To so bili odrezki hloda, ki niso imeli posebne vrednosti (uporabljali so jih za kurjavo), dekleta pa želijo izraz ohraniti kot dragocen košček v mozaiku jezikovne kulture, kot narečni izraz, povezan z obrtjo na bistrškem – pilarstvom. *Bistrške škuorke* pojejo triglasno, nekatere pesmi tudi štiriglasno, pomembno pa je to, da ne pojejo po notah, ampak na podlagi ustnega izročila, neposredno napaberkovanega pri najstarejših prebivalcih.

Družinsko glasbeno zasedbo *Volk Folk* iz Ilirske Bistrice sestavljajo oče *Romeo Volk* (kontrabas, vokal), hčerka *Nina* (oprekelj, harmonika, vokal) in sin *Gregor* (violina, vokal, drugi instrumenti). Posvečajo se zbiranju in izvajanju slovenske ljudske vokalne in instrumentalne (predvsem plesne) glasbe. Poseben poudarek namenjajo izročilu in zvočni podobi Brkinov, Reške doline in Zgornje Pivke. Nadaljujejo družinsko pevsko in godčevsko tradicijo z Velike Bukovice, odkoder izvira njihov rod.

Po prireditvi so se udeleženci zadržali na prijateljskem srečanju, kjer je *folklorna skupina Kulturnega društva Rak iz Rakeka* predstavila del obreda kmečke ohceti. S pesmijo in plesom so navdušili vse zbrane, predvsem pa goste iz tujine, ki so tako lahko spoznali del našega ljudskega izročila.

Nevenka Kocijančič (nevenka.kocijancic@acs.si), ACS

² Videoportrete sta po scenariju *Slavice Borke Kucler* (ACS) in *Petre Javrh* posnela *Dalbor Tosič* in *Tilen Žemva* (IAM).

9. andragoški kolokvij

Razprava o povezanosti aktivnega državljanstva in vseživljenjskega učenja

V okviru Tedna vseživljenjskega učenja se je 14. in 15. oktobra v hotelu Mons v Ljubljani odvil letošnji mednarodni - že deveti - andragoški kolokvij z naslovom *Z vseživljenjskim učenjem do aktivnega državljanstva*. Namenjen je bil razmisleku o:

- konceptih in strategijah za uspešno učenje aktivne demokratične vključenosti (tako na nacionalni kot globalni ravni),
- znanju, spretnostih in kompetencah, ki so za to potrebne,
- učinkovitih načinov promoviranja povezav med aktivnim državljanstvom in vseživljenjskim učenjem.

Sodelovanje na kolokviju so posebej obogatili vabljeni domači in tuji plenarni predavatelji:

- *dr. Ramón Flecha*, direktor Centra za družbeno in edukacijsko raziskovanje (Centre for Social and Educational Research – CREA) in prof. sociologije na Univerzi v Barceloni, je govoril o participativni demokraciji in posebej predstavil poseben pristop pri vključevanju marginalnih skupin;
- *dr. Keith Forrester* z Univerze v Leedsu je govoril o prenovljenih strategijah sindikatov in učenju za aktivno državljanstvo;
- *dr. Peter Jarvis* z Univerze v Surreyju je človekovo samouresničevanje zanimivo vpel v kontekst učenja in aktivnega državljanstva,
- *dr. Kari E. Nurmi* z Univerze v Helsinkih je nanizal različne sodobne možnosti učenja demokratične vključenosti prek elektronskih medijev;
- *dr. Julia Preece* s Centra za raziskovanje in razvoj izobraževanja odraslih in vseživljenjskega učenja pri Univerzi v Glasgowu je predstavila spoznanja o vlogi spolov v aktivnejšem državljanstvu;
- *Nick Walters* z Univerze v Surreyju je svoje predavanje namenil vlogi formalnega izobraževanja pri razvoju aktivnega državljanstva;
- *dr. Ruud Veldhuis* z Inštituta za družbeno participacijo na Nizozemskem (Institute of public participation, Civitas International) se je poglobil v temo o priložnostih za izobraževanje in učenje aktivnega državljanstva.

Nastopili so tudi štiri slovenski plenarni predavatelji:

- *dr. Alenka Janko* s Fakultete za humanistične študije v Kopru je na primeru Romov predstavila vlogo etničnosti pri razvoju aktivnega državljanstva;
- *dr. Matej Makarovič* s Fakultete za družbene vede v Ljubljani je na podlagi primerjalne analize nanizal prevladujoče vzorce politične vključenosti v Evropi;

- *dr. Darko Štrajn* je govoril o različnih pomenih državljske vzgoje in izobraževanja;
- *dr. Vida A. Mohorčič Špolar* iz Andragoškega centra Slovenije je razmišljala o področjih, kjer je učinkovito učenje odraslih za aktivno državljanstvo najbolj aktualno, in opozorila na potrebo, da bi o tem pravzaprav morali vprašati odrasle same.

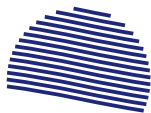
Nadaljnji poglobitvi na plenarnem delu predstavljenih vprašanj, njihovi osvetlitvi z vidika vsakdanje prakse in snovanju zaključkov in predlogov so bile namenjene po tri paralelne predstavitve krajših prispevkov. Sodelovalo je petnajst strokovnjakov, ki so z vidika geografske razpršenosti - od Portugalske, Madžarske, zamejske Italije do Francije - orisali zelo različna aktualna vprašanja: od razvoja in vzgoje k aktivnem državljanstvu v šolskem sistemu, do etičnih dilem aktivnega državljanca, oblik kakovostnega združevanja državljanov (npr. v študijskih krožkih) in povezovanja v skavtskih in drugih organizacijah. Odpirala so se vprašanja o tem, katere ravni so tiste, kjer naj bodo ustanove *»kanali za pospeševanje in promocijo aktivnega državljanstva.«* Še posebej pa so udeleženci izpostavili teoretično in praktično vprašanje, kako potrebne kompetence za aktivno državljanstvo določiti in jih seveda tudi integrirati v formalni šolski sistem. Med povzetki kolokvija je bilo slišati tudi proteste proti državnim politikam, ki niso pozorne na zaskrbljujoče dejstvo, da vseživljenjsko učenje, ki je eden od deklarativni ciljev večine evropskih politik, vse bolj postaja izredno zanimivo tržno področje, dostopno tistim, ki ga lahko plačajo. Med vrednotami, za katere se zavzema večina udeležencev, je izstopalo spoštovanje posameznika in njegove pravice do učenja. *Dr. Jarvis* je ob tem poudaril, da *»je osebna izpolnitev mogoča, kadar je, na primer, zaposlitev dejansko ustvarjalno delo, kadar aktivno državljanstvo ne pomeni le mehanične funkcije v sistemu, ampak prispeva k skupnemu dobremu.«*

Med zanimivimi zaključki kolokvija so še posebej izzvenele misli, da je:

- *»participacija proces učenja«,*
- državljanji za to potrebujejo določene navade in spretnosti,
- naj bi z učenjem aktivnega državljanstva začeli, kolikor je mogoče zgodaj,
- medijsko opismenjevanje je eden od vitalnih elementov izobraževanja za aktivno državljanstvo.

Dr. Julia Preece je ob predstavitvi ženske vloge v tem kontekstu posebej poudarila dejstvo, da *»je koncept aktivnega državljanstva subjektivno definiran v skladu z normativnimi vrednotami v določenem trenutku in prostoru«,* da pa je iz raziskav mogoče zaključiti, da so načini učenja aktivnega državljanstva v vseh delih Evrope podobni. *»Svojega razumevanja lastnih pravic in odgovornosti v odnosu do drugih se bodo odrasli vsaj v določenem delu učili v skladu z njihovim položajem v družbi.«*

Dr. Peter Jarvis je v zaključku kolokvija dejal, da bo programski odbor skušal animirati vse avtorje, da bi razmišljanja s kolokvija zbrali v posebni publikaciji, saj bi bila spoznanja zanimiva tudi širšemu strokovnemu krogu.

Dobitniki priznanj ACS 2005

Rezultati ankete, objavljene v septembrski prilogi Naše žene

Že vrsto let je septembrska priloga Naše žene namenjena predstavitvi življenjskih zgodb dobitnikov priznanj Andragoškega centra Slovenije (ACS) za izjemne učne in strokovne dosežke. Letos smo se odločili, da bralce povprašamo, kako te zgodbe doživljajo in kakšen je njihov odnos do vseživljenjskega učenja.

Do izteka roka (15. september 2005) smo prejeli **52 anket**, ki jih je izpolnilo 50 bralk, pridružila pa sta se jim tudi 2 bralca. Glede na celotno naklado Naše žene je odziv sicer majhen, kljub temu pa so odgovori zanimivi. Naj še povemo, da je poprečna starost anketiranca 52,4 let; najstarejša bralka, ki se je odzvala na našo anketo, je stara 80 let, najmlajša pa 18 let. Več kot polovica anketirancev (30) je starih med 41 do 60 let, osem je mlajših, štirinajst pa starejših. Anketiranci so iz najrazličnejših krajev Slovenije. Večina (33) se jih izobražuje, in sicer v največji meri doma – z branjem knjig, priločnikov, gledanjem televizije ali prek interneta; kar nekaj se jih uči v tečajih in delavnicah, ali pa se usposablja na delovnem mestu. Štirje se šolajo, enako število se jih uči na potovanjih, sicer pa posebej omenjajo tudi vključevanje v Univerzo za tretje življenjsko obdobje.

Na prvo vprašanje, kaj bralci menijo o prilogi, ki predstavlja izjemne posameznike, skupine in ustanove, jih je 23 odgovorilo, da so jih zgodbe tako navdušile, da se bodo izobraževali tudi sami; četrtnina anketirancev bi se želela srečati s predstavljenimi ljudmi, šest pa jih v svojem okolju pozna podobne ljudi in bi jih želeli predlagati za priznanja. Naj ob tem zapišemo, da bomo predloge za dobitnike priznanj ACS 2006 zbirali v aprilu naslednje leto in da bomo o tem obvestili tudi bralce Naše žene. Dvanajst anketirancev je menilo, da so zgodbe sicer zanimive, a da izobraževanje ni zanje.

Anketiranci so bili navdušeni nad vsemi zgodbami, na vprašanje, katera zgodba jim je bila najbolj všeč, pa se jih je največ (14) opredelilo za zgodbo Pavle Hudorovac – Mati in hči v istem razredu. Veliko zanimanja so poželi tudi prispevki o Komunalnem podjetju Vrhnika, Primožu Bizjanu in mag. Silvu Šinkovcu, sicer pa so bralci na tem mestu omenjali tudi vse druge dobitnike priznanj.

Po mnenju anketirancev je najpomembnejša značilnost ljudi, ki se vse življenje učijo, ambicioznost in odločenost, da kar največ naredijo iz svojega življenja – takih je 41 odgovorov. Sledita vedoželjnost (36 odgovorov) in pridnost (33); mnogo manj pomem-

bnna se anketirancem zdita nadarjenost (6) ter borbenost, prodornost (5). Omenjajo pa tudi učenje kot beg iz samote, željo po odkrivanju novih doživetij, širitev osebnih obzorij, samozavest, vztrajnost pa tudi trmo.

Vseživljenjsko učenje je po mnenju skoraj vseh anketirancev (49) koristno in pomembno za ljudi, ki želijo živeti polno in zadovoljno. Prav nihče ni bil mnenja, da vseživljenjsko učenje ni pomembno. 30 anketirancev meni, da je koristno za ljudi, ki iščejo zaposlitev ali želijo spremeniti področje dela, 11 jih navaja, da je vseživljenjsko učenje namenjeno predvsem starejšim, 8 pa, da je namenjeno ljudem, ki se niso dobro odrezali v šoli. Po drugi plati jih 7 meni, da je koristno in pomembno predvsem za tiste, ki imajo višjo izobrazbo in dobro zaposlitev. Raziskave dejansko kažejo, da se slednji v največji meri vključujejo v nadaljnje izobraževanje, vendar ne zato, ker bi bilo predvsem njim namenjeno, pač pa zato, ker doživljajo najmanj ovir.

Anketiranci so kot največjo oviro na poti lastnega izobraževanja navedli denar (32), sledijo oddaljenost (23), delovne obveznosti (17), pomanjkanje informacij (15) ter čas in starost (po 13). Za strah pred učitelji in ocenjevanjem so se opredelili le trije anketiranci.

Na vprašanje, katera znanja bi anketiranci želeli pridobiti, jih je 37 odgovorilo, da tista, ki zadevajo zdravo življenje in osebnostno rast; 31 bi se jih želelo učiti tujih jezikov, 20 bi potrebovalo uporabna znanja, sledijo pa računalniška znanja in raba interneta ter sposobnost izražanja in nastopanja (po 15). Organizacijske spretnosti bi si želelo pridobiti pet anketirancev.

Informacije o izobraževalnih možnostih bi anketiranci iskali predvsem v medijih (29), na promocijskih izobraževalnih prireditvah, med katerimi je tudi Teden vseživljenjskega učenja (28), pri izvajalcih izobraževanja (24), v ustanovah, ki nudijo svetovanje (21), tretjina pa bi pobrskala po spletnih straneh. Le 10 bi iskalo informacije pri prijateljih in znancih, le dva pa bi se o tem pozanimala v službi. Naj ob tej priložnosti omenimo, da je Andragoški center pravkar objavil posodobljeni spletni pregled možnosti izobraževanja odraslih v Sloveniji (<http://www.acs.si/pregled>), ki je lahko v pomoč vsakomur, ki bi se želel vključiti v katerokoli vrsto izobraževanja.

Anketiranci so prav potrebo po boljši obveščeni izpostavili v odgovoru na vprašanje, ali bi nam želeli še kaj sporočiti. Opozorili so tudi na to, da so tudi starejši vedoželjni in da si želijo več njim prilagojenih oblik izobraževanja in učenja; podobno velja za podeželsko prebivalstvo. Nekateri so izrazili svoje veselje nad življenjem in učenjem, mnogi pa pozdravljajo vsebino priloge in nas spodbujajo, naj s priložo in našim delovanjem nadaljujemo.

Vsem, ki so se prijazno odzvali na anketo, se iskreno zahvaljujemo, saj nam je sleherni odziv na naša prizadevanja pomemben in nas usmerja v naših prizadevanjih za krepitev kulture vseživljenjskega učenja.

Mag. Zvonka Pangerc Pahernik (zvonka.pangerc@acs.si), ACS

S POTI

Razvoj menedžmenta kakovosti s pomočjo
razvoja samoevalvacijskih procesov

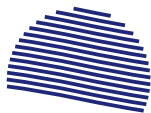
Priporočila za uporabo metode zgledovanja

V času od 2. do 6. septembra 2005 je v Lahtiju na Finskem potekalo zaključno srečanje v okviru mednarodnega projekta *Grundtvig 1* z naslovom *Razvoj menedžmenta kakovosti s pomočjo razvoja samoevalvacijskih procesov*. Delo v triletnem projektu je koordinirala izobraževalna organizacija iz Finske (Salpaus Further Education), ključni partnerji pa so prihajali iz Nemčije (Bilse Institut), Poljske (Teacher Training College Torun), Slovenije (Andragoški center Slovenije) ter iz Španije (Dema). V projektu Grundtvig 1 so partnerji želeli preizkusiti metodo zgledovanja (benchmarking). V gospodarstvu zelo dobro poznana in pogosto uporabljena metoda za razvoj kakovosti podjetij se v izobraževanju redko uporablja. V veliko kulturah obstaja namreč strah pred zlorabami s strani konkurenčnih organizacij. Zato so si partnerji želeli pridobiti nekaj izkušenj z uporabo metode zgledovanja; v svojih državah so poskušali razbiti tabu, da je to »nevarna metoda«. Da bi dosegli zastavljeni cilj, so si razdelili delo po posameznih fazah oziroma seminarjih. Po **uvodnem seminarju na Finskem** so s pomočjo PEST analize najprej preučili politične, ekonomske in socialne značilnosti okolja, v katerem posamezni partner deluje. Sledilo je **srečanje v Sloveniji**, kjer so s pomočjo skupnih kriterijev opravili samoevalvacijo različnih modelov za presojanje kakovosti, ki jih tudi sami v lastni organizaciji uporabljajo. Tako so ugotovili dobre plati in pomanjkljivosti vpeljanih modelov za presojanje kakovosti, kar jim je omogočilo, da so zaznali nekaj kritičnih točk, ki so se pokazale v samoevalvaciji in ki so jih želeli z metodo zgledovanja izboljšati. Da pa bi metodo zgledovanja uporabili korektno, v skladu z vsemi etičnimi kodeksi, in sistematično, so se na **seminarju v Nemčiji** s pomočjo zunanjega strokovnjaka iz Finske, *dr. Juhannija Kulmale*, usposobili za uporabo metode zgledovanja po *Spendolinijevem modelu*, ki so ga kasneje vsi partnerji tudi uporabili pri izpeljavi zgledevalnega obiska. Svoje izkušnje z uporabo te metode v izobraževanju so si partnerji izmenjali na **seminarju na Poljskem**, kjer so predstavili potek zgledevalnih obiskov ter načrtovane izboljšave, ki jih bodo vpeljali v lastne izobraževalne organizacije oziroma modele za presojanje kakovosti, ki so pri njih trenutno v uporabi. Na seminarju na Poljskem so se partnerji odločili še za en korak. Razmišljali so širše - da ne bi pridobljenega znanja in izkušenj obdržali le v ožjem krogu, so se odločili ta spoznanja prenašati tudi na celotno omrežje izobraževalnih organizacij v partnerskih državah v obliki **splošnih priporočil za uporabo metode zgledovanja v izobraževalnih organizacijah**. Tako je nastal dokument s

priporočili za uporabo metode z gledovanja v izobraževalnih organizacijah, ki je bil predstavljen tudi na **zaključnem seminarju v Lahtiju na Finskem**.

Naj na kratko le povzamemo nekaj najbolj ključnih spoznanj (priporočil), ki so se zdela partnerjem v projektu pomembna. Ena izmed ključnih faz pri uporabi metode z gledovanja je priprava le-te. Zelo pomembno je, da vemo, s kakšnim namenom se lotevamo metode z gledovanja, ter kaj želimo z njo preučevati. Metodo z gledovanja je priporočljivo izpeljati v timu, pri tem pa moramo kar nekaj pozornosti nameniti **sestavi skupine** za izpeljavo metode z gledovanja: pomembno je, da skupino skrbno izberemo, upoštevajoč seznanjenost posameznikov s predmetom z gledovanja; priporočljivo je, da imajo člani skupine v organizaciji dolgoletne izkušnje, so zavzeti za spremembe, vztrajni, imajo raznolika znanja, saj bodo dobro izbrani ljudje znali tudi postavljati primerna vprašanja z gledovalnemu partnerju. Naslednje priporočilo je **skrbna izbira partnerja** za izpeljavo metode z gledovanja. Pozorni moramo biti predvsem na to, da izberemo takšnega partnerja, za katerega vemo, da dela na področjih, na katerih se želimo z gledovati po njem, odlično oziroma bolje od nas, saj je metoda z gledovanja pripomoček za učenje od partnerja z gledovanjem. Pri izbiri partnerja moramo primerjati več virov informacij: dokumentacijo, poročila, internetne vire, ustne informacije ipd. V fazi izpeljave metode z gledovanja je eden ključnih korakov **analiza lastnega ravnanja**, kjer ugotavljamo oziroma analiziramo lastno stanje in procese, ugotavljamo, katere so dobre in šibke točke v naši organizaciji. V tem koraku je temeljno pravilo: »Najprej spoznaj sebe!« Le tako se bomo lahko nekaj naučili od drugih in znati tudi primerjati njihove procese z našimi. Pri izpeljavi metode z gledovanja so izkušnje pokazale, da je priporočljivo tudi **vnaprej pripraviti vprašanja za z gledovanje in z njimi seznaniti tudi partnerja pred z gledovalnim obiskom**. Pomembno je tudi, da se o nadaljnjih dogovorih v zvezi z izpeljavo z gledovanja dogovarjate skupaj s partnerjem (datum obiska, potek z gledovanja ipd.). Najpomembnejše pri vsem tem pa je vsekakor upoštevanje etičnega kodeksa za izpeljavo metode z gledovanja, saj bomo le tako uspeli razbiti vse pomisleke v zvezi z uporabo te metode (tudi med konkurenčnimi organizacijami), kjer temeljni namen ni 'kraja' idej in znanja, temveč učenje drug od drugega in vpeljevanje tistega, kar smo v z gledovalnem obisku spoznali, vendar na drugačen način; na način, ki je prilagojen situaciji in značilnostim posamezne organizacije. Le tako bo organizacija uspešno uporabila znanje in ideje, ki jih je dobila na z gledovalnem obisku.

Milena Zorić (milena.zoric@acs.si), ACS

Spoznavanje drugačnih pristopov za vrednotenje kakovosti izobraževanja odraslih

Študijski obisk na Finskem

V času od 2. do 9. oktobra 2005 je potekal študijski obisk sodelavcev projekta *Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje - POKI* na Finskem, ki ga je organiziral Andragoški center Slovenije v sklopu projekta Leonardo da Vinci – Mobilnost: Samoevalvacija in kakovost v poklicnem in strokovnem izobraževanju odraslih. Udeležili smo se ga predstavniki osmih izobraževalnih organizacij, ki so v projektu sodelovale.

Finska se razprostira na 337.030 km²: 75 % je pokriva gozd, 10 % pa voda, pretežno jezera. Prebivalcev je 5,2 milijona, in sicer 93 % Fincev, ostalo prebivalstvo pa so Švedi in Laponci. Ima dva uradna jezika, in sicer finščino in švedščino, ki jo govori 6 % prebivalstva kot materni jezik. V preteklosti je bila najpomembnejša gospodarska panoga gozdarstvo, sedaj pa je to industrija kartona in papirja ter kovinska industrija, vse bolj pa se uveljavlja področje visoke tehnologije in telekomunikacij.

O Finski in njenih značilnostih bi brez težav zapolnili prostor, namenjen temu članku, vendar je bil cilj našega študijskega obiska natančno definiran in je izhajal iz potrebe razvijanja novih pristopov za spremljanje in vrednotenje kakovosti izobraževalnih programov za odrasle. Prav tako je bil cilj pridobiti mednarodne izkušnje za izvajanje dejavnosti samoevalvacije in preučiti finski pristop k zagotavljanju kakovosti.

Naše delo se je pričelo v finskem mestu Lahti, od koder smo, z lokalnimi prevozi, obiskovali različne organizacije za izobraževanje. Gostiteljsko izobraževalno organizacijo Salpaus Further Education iz Lahtija sta nam predstavili direktorica za razvoj in sodelavka za načrtovanje. Organizacija izvaja srednje poklicno izobraževanje za mladino in odrasle, pri čemer ima zelo pomembno mesto delovna praksa. Celotno izobraževanje, ki je brezplačno, je ovrednoteno s kreditnimi točkami, pri čemer predstavlja strokovni del izobraževanja 75 % vseh kreditnih točk. Salpaus je organiziran kot izobraževalni center, ki izvaja poklicno izobraževanja s poslovno administrativnega področja, področja umetnosti in obrti, tehnologije in transporta, turizma in gostinstva, zdravstva in sociale ter kmetijstva. Gostitelji so nam omogočili obisk nekaterih šol znotraj centra, kjer so nas sprejeli izjemno prijazno in nam omogočili, da smo dobili odgovore na mnoga vprašanja, ki so se nam porajala. Poleg predavanj so organizirali tudi okrogle mize. Predstavili so nam uveljavljen sistem menedžmenta

kakovosti in proces samoevalvacije na šoli za gostinstvo, na inštitutu za poklicno izobraževanje in na šoli za umetnost in obrt. Glavna značilnost delovanja je izdelan sistem spremljanja kakovosti, ki je vgrajen v delovanje šole; predstavlja njen sestavni del, nekakšno gonilo vpeljevanja sprememb, ki generira nove ideje in pospešuje prilaganje in razvoj, predvsem na področju človeških virov. Ta sistem posledično omogoča merjenje učinkovitosti organizacije, ki ima kvantitativne učinke v višini finančnih sredstev.

Obisk ljudske univerze v Lahtiju, ki je ena najstarejših v državi, je pokazal na posebnost izobraževanja odraslih, ki mu posvečajo veliko pozornosti, tudi zaradi relativno visoke brezposelnosti. Po primerjavi začetnih pričakovanj udeležencev izobraževanja in dosežkov ob koncu izobraževanja ter analizi procesa opravijo evalvacijo in oceno kvalitete izvedbe.

Zelo zanimiva je bila tudi predstavitev menedžmenta kakovosti z vidika finskega nacionalnega sveta za izobraževanje, predstavitev finskega sveta za evalvacijo izobraževanja in predstavitev razvoja kurikuluma.

V zaključnem delu študijskega obiska pa smo obiskali organizacijo za izobraževanje odraslih Edupoli v mestu Porvoo, kjer smo se seznanili z odličnim sistemom spremljanja in izboljševanja kakovosti, ki temelji na upoštevanju potreb uporabnika, strokovnosti izvajalcev in družbeni odgovornosti glede zaposljivosti udeležencev, ki so izobraževanje zaključili. Spoznali smo izjemno dodelan informacijski sistem, ki ga uporabljajo, da ostajajo konkurenčni in da ohranjajo ter izboljšujejo kvaliteto izobraževalnih storitev.

Naporen, a izjemno dobro organiziran študijski obisk na Finskem, ki je po strokovni plati presegel pričakovanja, nam je sprožil val novih idej o možnostih izboljševanja kvalitete izobraževanja odraslih in nenazadnje tudi mladine. Mednarodna izkušnja pa je dragocena tudi z vidika navezovanja novih stikov za sodelovanje in izmenjave.

Inga Krusič Lamut (inga.krusic@quest.arnes.si) in
Nataša Djuzić Kunej (natasa.djuzic-konej@quest.arnes.si),
Srednja ekonomska in trgovska šola Nova Gorica

KOTIČEK JE VAŠ

Predstavitev v Novem mestu Kako smo obeležili Dan svetovalnih središč?

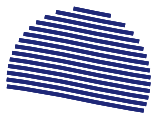
Pred odločitvijo za vpis v izobraževanje na kateri koli stopnji izobraževanja je pomembno, da ima posameznik na voljo čim več informacij. To je dejstvo, ki se ga še posebno zavedamo v svetovalnem središču. Le dostop do kakovostnih in celovitih informacij lahko olajša iskanje in pripomore k pravilni odločitvi. Uspeh v izobraževanju pa pogosto ni odvisen le od posameznika, temveč tudi od tega, kakšna pomoč je v tem času na voljo. Oblika podpore in pomoč, ki jo s svojo dejavnostjo nudi svetovalno središče, je v okolju, ki ga pokriva Svetovalno središče Novo mesto, že dobro znana, sprejeta in predvsem potrebna.

Odraslim smo želeli približati izobraževanje in jih spodbuditi k večjemu vključevanju vanj, zato smo se 14. septembra 2005 vključili v akcijo *Dan slovenskih svetovalnih središč*. Pripravili smo tri večje dogodke, s katerimi smo želeli predstaviti naše sodelovanje s partnerji v okolju, prispevati k večjemu dostopu odraslih do informacij o formalnem in neformalnem izobraževanju in nenazadnje prispevati k višanju izobrazbene ravni prebivalstva ter večji promociji vseživljenjskega učenja:

- V dopoldanski **kontaktni oddaji na radiu Krka** smo predstavili partnerje (Šolski center Novo mesto, Enota za izobraževanje odraslih, Ekonomska šola Novo mesto in RIC Novo mesto) in njihovo izobraževalno ponudbo.
- V **kontaktni oddaji na radiu Sraka** smo večji poudarek namenili predstavitvi razpisa za vpis odraslih za šolsko leto 2005/06.
- Popoldne smo skupaj z nekaterimi partnerji, ki so za to izrazili željo, v Hipermarketu Mercator na Cikavi **predstavljali izobraževalno ponudbo** našega okolja. Na 'bogati' stojnici smo neposredno odgovarjali na vprašanja mimoidočih in tistih, ki so nas obiskali z namenom. Najpogostejša vprašanja obiskovalcev so se nanašala na financiranje izobraževanja in na vpisne pogoje za posamezne izobraževalne programe. Z obiskom smo bili zadovoljni. Pozitivno izkušnjo pa so imeli tudi partnerji, ki so bili z nami (predstavnica jezikovne šole Yurena, Irena Golobič, predstavnica Visoke šole za upravljanje in poslovanje, Andreja Češarek, predstavnik RIC Novo mesto, Primož Malenšek). Veseli smo, da je lokalna televizija Vaš kanal dogodek povzela v dnevni informativni oddaji Novice in v oddaji Življenje je lepo.

V Svetovalnem središču Novo mesto smo mnenja, da so tovrstne dejavnosti pomembne, predvsem sodelovanje s partnerji, saj se tako krepi naše povezovanje, naša skupna prizadevanja pri spodbujanju vseživljenjskega učenja pa dobijo še večjo težo.

Polona Tratar (polona.tratar@rie-nm.si), RIC Novo mesto

Kongresu EURAG ob rob

V družbi znanja se spreminja položaj vseh družbenih skupin - starejši niso izjema

Kongres EURAG je letos prvič potekal v Ljubljani. Profesorica Ana Krajnc, predsednica programskega odbora, je zasnovala teze tega kongresa in prvič v njegovi zgodovini je kongres EURAG potekal drugače. Prvič je beseda tekla o starejših in mladih ter o njihovem spreminjajočem se družbenem položaju. V družbi znanja, v družbi starih, v družbi, ki nastaja ob novi tehnološki revoluciji, kjer ni več mesta za uslužbence in mesečni zaslužek, se spreminjata položaj in sožitje prav vseh generacij. Ruši se solidarnostna pogodba med njimi. Pa ne le med srednjo generacijo in starejšimi, marveč tudi med srednjo generacijo in mlajšimi. Še več, v Evropi vse bolj napovedujejo upokožitve pri sedemdesetih letih. Do smrti bo, če se bo to zgodilo, starejšim preostalo le še nekaj let življenja – 'v breme' srednji generaciji. Nezavidljiv bo položaj današnjih starejših, ki so desetletja podpirali mlade, zdaj srednje in stare, desetletja dolgo pa tudi svoje ostarele predhodnike. Res, nezavidljiv položaj? Za njih, če prav pomislimo, tudi za srednje stare. Ti bodo, ko ostarijo, ostali povsem prepuščeni sami sebi, če bodo solidarnostno pogodbo med generacijami preklicali. V interesu vseh, starejših in srednjih generacij pa je, da se starejši izobražujejo, da so avtonomni in vključeni v družbo.

Starajoča se družba potrebuje vizijo izobraževanja starejših odraslih

V naslednjih desetih letih se bo število oseb nad petdeset let povečalo za 59 %. Vse več bo starejših. Ti že danes niso podobni svojim predhodnikom. Že kot otroci, mladi ljudje in kot odrasli so namreč živeli v drugačni družbi. Mnogi, ki so danes stari, so se doslej že vključevali v izobraževanje odraslih in so bili deležni priložnosti dejavnosti, česar pa njihovi predhodniki niso poznali.

Tako danes potrebujemo sodobnejšo lokalno, nacionalno in mednarodno politiko, ki bo znala upoštevati to in druga dejstva ter bo obravnavala osebna in družbena vprašanja starejših in staranja. Pokojninska in zdravstvena politika, ki so ju prvič uvedli že v 19. stoletju, danes ne moreta biti dovolj. Da bi bili starejši resnično vključeni v družbo (to radi poimenujemo politika dejavnega staranja), morajo v socialnem življenju sodelovati enakovredno, skupaj z drugimi generacijami. V ta namen *potrebujejo spodbudo in organizirane možnosti, da dajejo, prejemajo, sodelujejo in*

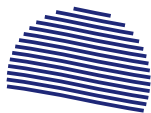
tudi napredujejo v vseh vidikih svojega osebnega in družbenega življenja. V nasprotju s tem v današnji družbi vlada prepričanje, da so psiho-socialne potrebe starejših maloštevilne. Še več, čeprav to ni tako očitno: družba gleda na starejše kot na 'neživečo' skupino. Nekdo je dejal, »kot da so že mrtvi«. Vse je samo vprašanje časa. Ta čas pa se lahko raztegne v deset, dvajset, trideset in več let. Si družba to lahko brez škode privošči? Da spremenimo obstoječe stanje, so potrebni nova politika in novi ukrepi. Še več, starejši ljudje morajo imeti pri oblikovanju in izvrševanju takšne politike glavno besedo.

V družbi znanja potrebujemo starejše, ki se izobražujejo, in ozaveščeno javnost. Ko govorimo o starejših in njihovem izobraževanju, imamo v mislih starejše delavce, ljudi pred upokojitvijo, tiste, ki so v 'najbolj dinamičnem obdobju življenja' (v tretjem življenjskem obdobju), in one v stanju odvisnosti (v četrtem življenjskem obdobju¹). Izobraževanje in ozaveščanje je moč doseči s pomočjo izobraženih posameznikov, različnih skupin in organizacij, pri čemer so v veliko pomoč televizija, radio in sodobna tehnologija, kot so splet, elektronska pošta, mobilni telefoni in drugo.

Neformalno in formalno izobraževanje ter organizirane priložnosti medsebojnega učenja, ki imajo za posledico osebnostno rast starejših, njihovo civilno udejstvovanje in drugo poklicno pot, zahtevajo spodbudo in oporo na vseh področjih. Nujni so nediskriminirajoči mehanizmi financiranja vseživljenjskega izobraževanja in učenja, pa tudi primerno izobraževanje starejših za sodelovanje v politiki. Še več, starejši imajo znanje in posedujejo spretnosti poklicne in izkustvene narave. Še posebno njihovo izkustveno znanje in spretnosti bi veljalo ovrednotiti in dopolniti z andragoškim znanjem in spretnostmi. To bi starejšim omogočilo, da vse, kar znajo, prenesejo na druge skupine starejših in na druge generacije. Na ta način bi zagotovili kontinuum, ki je temeljna sestavina koncepta vseživljenjskega izobraževanja in učenja, kot sta ga pred mnogimi leti v UNESC-u podala *Paul Legrand* in *Edgar Faure*.

Doc. dr. Dušana Findeisen (dusana.findeisen@quest.arnes.si),
Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

¹ Kronološki poimenovanji 'tretje' in 'četrto življenjsko obdobje' sta v družbi znanja zastareli.

Na poti do znanja

S šefom se lahko odkrito pogovorimo tudi na jadraniu

Glavna 'sestavina' vseh podjetij so zaposleni. Zaradi tega je izredno pomembno, da med njimi komunikacije potekajo tekoče, saj brez komuniciranja ni delovanja in sodelovanja. Vendar je kljub temu interno komuniciranje eno izmed najbolj zanemarjenih področij v slovenskih podjetjih. Včasih je celo videti, da podjetja večjo pozornost posvečajo zunanjim javnostim, za katere skrbi oddelek za stike z javnostmi, kot interni javnosti oziroma zaposlenim.

Da je interno komuniciranje v slovenskih podjetjih (v raziskavi sodelujejo uspešnejša podjetja) na nezavidljivi ravni, lahko sklepamo po rezultatih zadnje raziskave o organizacijski klimi v Sloveniji (SiOK 2004), ki jo izvaja Gospodarska zbornica Slovenije. Med najslabše ocenjenimi kriteriji klime v podjetjih je namreč notranje komuniciranje in informiranje (poleg nagrajevanja in razvoja kariera). Kaj na tem področju zaposlene najbolj moti? Vodje in njihovi podrejeni se sicer pogovarjajo dokaj sproščeno in enakopravno, čeprav vodstvo zaposlenim informacij ne posreduje vedno na razumljiv način. V raziskavi zaposleni trdijo, da nadrejeni ne dajejo dovolj informacij za dobro opravljanje dela in da delovni sestanki niso najbolj redni. Moti jih tudi to, da dobijo premalo informacij o tem, kaj se dogaja v drugih enotah.

V marsikaterem podjetju se že zavedajo, kako pomembna je interna komunikacija, saj imajo v zadnjem času na to temo čedalje več izobraževanj. Zavedanje pomembnosti komunikacije torej narašča. Deloma tudi zaradi tega, ker raziskave nakazujejo težave na tem področju, sedanje stanje pa vsekakor ni zadovoljivo.

Priročn intranet

Interno komuniciranje je zelo široko področje, ki zajema vrsto različnih strategij, pristopov in orodij, ki pa se s časom in trendi tudi spreminjajo. V preteklosti je bil velik poudarek na internem glasilu oziroma časopisu, ki ga je imelo vsako večje podjetje, danes pa je recimo marsikje nepogrešljiv intranet. V zadnjem času je v Sloveniji opaziti večji poudarek na neformalnem komuniciranju oziroma organiziranju neformalnih priložnosti za komuniciranje zaposlenih. Interno komuniciranje mora vsekakor biti strateško usmerjeno in temeljiti na viziji in potrebah podjetja. Eden večjih in bolj zahtevnih strateških ukrepov, ki ga uvajajo podjetja, ki se zavedajo pomembnosti

internega komuniciranja, je vodenje letnih razgovorov za zaposlene, ki pa imajo seveda tudi bolj obširno vlogo. Letni razgovori so lahko eno od najbolj dragocenih orodij menedžerjev za večjo učinkovitost zaposlenih in zato pomemben del ravnanja z ljudmi. Za učinkovit razvoj ljudi je namreč nujno ustvarjanje dobrega odnosa.

Razgovori so razširjeni že v marsikaterih, predvsem večjih, slovenskih podjetjih, čeprav strokovnjaki trdijo, da je pri nas to področje šele v povojih (v primerjavi s tujino, kjer to izvajajo že desetletja). Letni ocenjevalni razgovor je odličen način komuniciranja med vodjem in zaposlenim, ki motivira; je dobro orodje za vodenje s cilji, je prepričana Darja Vrhunc, vodja kadrovske službe v Telekomu Slovenije. Razgovori so po njenem ključni del razvoja kadrov in načrtovanja kariere. Z njimi so začeli julija lani, po rezultatih merjenja klime in uvedbi ciljnega vodenja. *»Glavni namen razgovorov je vzpostaviti dialog po celotni organizaciji, spodbuditi ciljno usmerjenost zaposlenih, izboljšati delovanje vseh zaposlenih, ocenjevati delovno uspešnost in bolje načrtovati kadrovske ukrepe, izobraževanja in usposabljanja,«* trdi Vrhunčeva. Razgovori so bili najprej polletni, sedaj so letni, vodijo jih vodje organizacijskih enot, sodelujejo pa vsi zaposleni v Telekomu Slovenije in v hčerinskem podjetju GVO. Po mnenju Vrhunčeve letni razgovori omogočajo boljšo komunikacijo med vodji in zaposlenimi, identifikacijo zaposlenih s cilji podjetja in individualnimi cilji, več informacij o zaposlenih za razvoj kadrov in tudi siceršnje boljše poznavanje sodelavcev ter usklajene kriterije na ravni podjetja.

Tudi v Raiffeisen Krekovi banki je bil glavni razlog za uvedbo razgovorov izboljšanje komunikacije med različnimi ravni v podjetju ter večja preglednost in opredelitev ciljev, je povedala Nada Kovačič, direktorica Oddelka za osebje. Na spomladanskem razgovoru se dogovarjajo o ciljnih in ocenijo pretekle uspehe, na jesenskem pa se pogovarjajo o kompetencah in pripravijo načrt izobraževanja za prihodnje leto. *»Z letnimi razgovori so začeli pred dvema letoma, najprej z vodji,«* opisuje Kovačičeva. *»Njihova prednost je, da vsak spozna letne zadolžitve in pričakovanja drugih. Poleg tega sodelavec v jesenskem razgovoru soodloča o kariernem načrtu in izobraževanju, z nadrejenim pa se pogovarja tudi o svojih dolgoročnih poslovnih načrtih. Zaposleni se sedaj bolj zavedajo pomembnosti aktivnega sodelovanja v pogovorih in poslovnem okolju.«*

Kakšen način interne komunikacije spodbujajo še nekatera slovenska podjetja, si lahko preberete na <http://www.edupool.net/znanje/znanje.htm>.

Tanja Stanković (tanja.stankovic@siol.net), Ljubljana

PRIPRAVLJAMO

Vabilo na delavnico **Reševanje konfliktnih situacij**

Življenje je danes vse bolj zapleteno, z vedno več obveznostmi. To se kaže tudi v dinamiki medosebnih odnosov, ki postajajo vedno bolj zapleteni in neredko tudi osiromašeni. Vse manj imamo časa za prijetne in sproščujoče pogovore, izražanje svojega mnenja in predvsem, vse manj imamo časa za poslušanje sebe in drugega. Ljudje potrebujemo drug drugega za izražanje naklonjenosti, prijateljevanje, zabavo, za pomoč pri razvoju in tudi zato, da v odnosu z drugimi pokažemo, kaj zmoremo in kaj znamo. Vse te potrebe lahko zadovoljujemo na različne načine, bolj ali manj uspešno. Velja splošno prepričanje, da so konflikti manj uspešen način, kljub temu da lahko uspešno rešeni konflikti vodijo v boljši odnos.

Glavni **cilji** in **nameni** delavnice so:

- spoznati različne konfliktno situacije,
- analizirati najbolj tipične konfliktno situacije,
- preveriti načine reševanja konfliktov,
- spoznati prednosti uspešno rešenih konfliktov in njihovo vlogo v procesu komunikacije.

Udeleženci delavnic najbolj pogosto izpostavljajo konflikte v domačem in delovnem okolju, manj pa na drugih področjih življenja. To seveda ni presenetljivo, saj največ svojega časa preživimo doma in na delovnem mestu. Zaznavanje medosebnih odnosov pa vpliva na kakovost našega življenja. Zato lahko tudi s tem, da se naučimo prepoznati različne vidike konfliktnih situacij in izbrati primerne načine njihovega reševanja, pomembno vplivamo na kakovost lastnega življenja. In tudi to je del naše izbire.

Delavnico bo vodila *izredna prof. dr. Vlasta Zabukovec*, zaposlena na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Ima več kot 18 let izkušenj na področju izobraževanja. Njeno znanstveno in strokovno delo zajema preučevanje razredne in šolske klime, vodenje v pedagoškem kontekstu in komunikacijo v procesu poučevanja in učenja. Pri svojem delu ves čas uvaja sodobne metode poučevanja in spodbuja celostno, celovito in kontinuirano učenje. Verjame, da je učenje temelj posameznikovega razvoja, zato spodbuja pozitiven odnos do učenja.

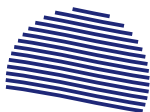
Vabimo vas torej, da se nam pridružite na delavnici **Reševanje konfliktnih situacij**, ki bo **22. novembra med 9. in 16. uro** v prostorih Andragoškega centra Slovenije, Šmartinska 134a, Ljubljana.

Kotizacija za enodnevno delavnico je **22.000 SIT** (+ DDV) in vključuje: honorar predavateljice, učno gradivo, kavo, osvežilne napitke in drobno pecivo.

Izpolnjeno prijavnico, ki jo najdete na spletni strani <http://izobrazevanje.acs.si/prijavnica/>, pošljite čim prej, **najkasneje** pa do **ponedeljka, 14. novembra 2005**. Na podlagi vaših prijav bomo oblikovali skupino, v kateri bo največ 18 udeležencev.

Za vse dodatne informacije lahko pokličete Zdenko Birman Forjanič (tel. 01 5842 571).

Zdenka Birman Forjanič (zdenka.birman.forjanic@acs.si), ACS

Vabilo na delavnico

Zakaj je pri trženju izobraževalnih storitev tako pomemben osebni stik?

Se pogosto znajdete v situacijah, ko morate nagovoriti skupino strank ali slušateljev? Želite biti pri nastopu sproščeni, informativni in prepričljivi? Kako razrešite dilemo, koliko in kakšna gradiva pripraviti? Se strinjate, da vaja dela mojstra in da bi najbolj napredovali z velikim številom vaj nastopanja?

To je le nekaj uvodnih misli z delavnice, na kateri bomo v varnem in prijetnem okolju poskusili oblikovati nekaj pomembnih elementov sporočanja in nastopanja – govorena in negovorena sporočila. Spoznali boste pomen sodobnega dejavnega pristopa pri trženju izobraževalnih storitev.

Delavnica je **namenjena** vsem zaposlenim v izobraževalnih organizacijah, ki informirate potencialne udeležence izobraževanj in pridobivate nove naročnike izobraževanj s pomočjo telefona, klasične in elektronske pošte ter osebnih stikov.

Udeleženci boste dobili znanja in veščine za direktni in telefonski marketing ter spoznali osnove osebnega pristopa (obisk pri naročniku). Izboljšali boste svoj pristop, povečali učinkovitost in postali bolj samozavestni pri delu z naročniki.

Skupaj bomo napisali več primerov pisem za naročnike izobraževanj. Poleg klasičnih tržnih orodij se boste seznanili s posebnostmi interneta in elektronske pošte – spoznali boste, kako jih učinkovito uporabiti pri trženju storitev. Simulirali bomo nekaj primerov telefonskih pogovorov s potencialnimi naročniki, oblikovali pravila odličnega telefonskega pogovora in komentirali pogoste napake, ki se jim velja izogniti.

Krajša uvodna predavanja bomo dopolnili z igro vlog (simulacijo telefonskih klicev in osebnih pogovorov) ter skupinskimi vajami pisanja učinkovitih pisnih sporočil.

Z vami bo *Stanislav Papež*, univ. dipl. psiholog, zunanji sodelavec Andragoškega centra Slovenije, ki že vrsto let uspešno izvaja različne delavnice na temo trženja, s katerimi želi izboljšati predvsem konkurenčno sposobnost podjetja.

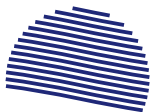
Vabimo vas torej, da se nam pridružite na delavnici **Zakaj je pri trženju izobraževalnih storitev tako pomemben osebni stik**, ki bo **28. novembra med 9. in 16. uro** v prostorih Andragoškega centra Slovenije, Šmartinska 134a, Ljubljana.

Kotizacija za enodnevno delavnico je **25.000 SIT** (+ DDV) in vključuje: honorar predavatelja, učno gradivo, kavo, osvežilne napitke, drobno pecivo in potrdila o udeležbi na seminarju.

Izpolnjeno prijavnico, ki jo najdete na spletni strani <http://izobrazevanje.acs.si/prijavnica/>, pošljite čim prej, **najkasneje** pa do **ponedeljka, 21. novembra 2005**. Na podlagi vaših prijav bomo oblikovali skupino, v kateri bo največ 18 udeležencev.

Za vse dodatne informacije lahko pokličete Zdenko Birman Forjanič (tel. 01 5842 571).

Zdenka Birman Forjanič (zdenka.birman.forjanic@acs.si), ACS

Vabilo na delavnico

Usposabljanje za izobraževalce medijske vzgoje

Glavni cilj dvodnevne delavnice je izobraževalcem odraslih, izobraževalcem otrok, mladine in drugim pedagoškim delavcem, ki že izvajate izobraževalne programe s področja medijske vzgoje in vsem, ki to želite, predstaviti pilotski program, ki smo ga poimenovali **Program usposabljanja za kritičnega medijskega uporabnika – Vzgoja za medije**. Kot bodočim izvajalcem programa vam bomo ponudili nekaj

ključnih napotkov, kako izbirati izobraževalne teme, na kakšen način podajati vsebine medijskega opismenjevanja ter kako izobraževanje prilagoditi različnim ciljnim skupinam oziroma strukturi udeležencev.

V programu boste spoznavali medijske vsebine in preizkušali praktične naloge in vaje, ki jih boste kasneje izvajali s svojimi udeleženci. Program je zasnovan tako, da vam ponuja 'recepte', kako udeležencem prikazati dostop do medijev, kako analizirati, kritično ocenjevati in izdelovati različne komunikacijske oblike (časopis, televizijske in radijske oddaje, iskanje po internetu itd.). S tem boste zadostili končnemu cilju - **usposobiti udeležence za kritično in ustvarjalno uporabo sporočil v medijsko zasičeni družbi**.

Po kratki predstavitvi celotnega izobraževalnega programa bomo največ časa namenili: medijski konstrukciji realnosti, vplivu medijev (oglasi, nasilje, identiteta), vplivu medijev na proces odločanja v demokraciji in participaciji v medijih (delavnica). Del programa bo namenjen tudi evalvaciji, s katero bi želeli pridobiti vse vaše kritične komentarje in predloge, da bi program lahko smiselno dopolnili in ga morebiti delno spremenili.

Vzgoja za medije bo odraslim udeležencem omogočila, da krepijo medsebojno komunikacijo in prek vstopa v javne množične medije tudi komunicirajo z drugimi (z otroki in ožjimi člani družine, prijatelji, znanci, sodelavci ...). Spodbujala bo, da se bodo kulturno izražali in z oblikovanjem stališč ter moralnih standardov gradili svoj osebni etos. Tako zasnovano medijsko opismenjevanje omogoča kritično razmišljanje o ponujenih medijskih vsebinah in podobah. Gre za ustvarjalni vstop v množični komunikacijski prostor. Eno in drugo je potrebno odraslim, da bi zmogli postati kritični državljani, ki se zavedajo človekovih pravic in svojih dolžnosti, svoje človeške in državljanske svobode.

Izobraževanje, ki bo trajalo **16 šolskih ur**, bomo izpeljali **5. in 6. decembra 2005** na Andragoškem centru Slovenije. Vodile ga bodo *dr. Karmen Erjavec*, nosilka predmeta Vzgoja za medije na Fakulteti za družbene vede, *Milica Prešeren*, novinarka na TV Slovenija, in *Melanija Končina Boltin*, zunanja sodelavka ACS.

Kotizacija za dvodnevno delavnico znaša **38.000 SIT** (+ DDV).

Prosimo vas, da **izpolnjeno prijavnico**, ki jo lahko dobite na spletni strani <http://izobrazevanje.acs.si/prijavnica>, **pošljete najkasneje do 25. novembra 2005** na naslov: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, Ljubljana, lahko tudi po faksu: 01 5842 550.

Za vse dodatne informacije lahko pokličete Zdenko Birman Forjanič (tel.: 01 5842 571, e-naslov: zdenka.birman.forjanic@acs.si).

Mateja Pečar (mateja.pecar@acs.si), ACS

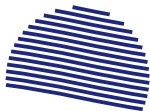
POSVETI, KONFERENCE

3rd International Conference on Open and
Distance Learning - ICOLD
(3. mednarodna konferenca o študiju na daljavo)

Applications of Pedagogy and Technology (Vloga pedagogike in tehnologije v praksi)

Patra, Grčija, 11. do 13. november 2005

Nekaj osnovnih informacij lahko dobite na spletni strani http://www.opennet.gr/html/sinedrio_en.htm, konferenčna stran je trenutno le še v grščini (<http://www.confer.upatras.gr/>).

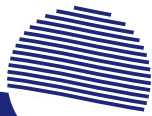

International Watch on Education in Prison
(Mednarodni observatorij za izobraževanje v
zaporih)

EOEF International Conference (Mednarodna konferenca EOEF)

Praga, Češka, 30. november do 2. december 2005

Za podrobnejše informacije o konferenci lahko pišete Madhuri Vadgama na e-naslov madhuri.vadgama@cesi.org.uk ali pa si ogledate spletno stran <http://www.educationinprison.org/RegionalNetwork/eoef%20AGENDA.php>.

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

Bralcem Novičk sporočamo, da bo knjižnica ACS odprta za obiskovalce v sredo in petek od 10. - 12. ure ter v ponedeljek in četrtek od 14. - 16. ure. Vabljeni!

I did it my way : journeys of learning in Europe / editor Francisca Martinez. - Leicester : National Institute of Adult Continuing Education = NIACE ; Hamburg : Unesco Institute for Education = UIE, 2005. - 48 str. : ilustr. ; 30 cm

INFORMATION management resource kit. Digitization and digital libraries module ((Elektronski vir)). - English V1.0. - (S.I.) : FAO : Unesco, cop. 2005. - 1 el. optični disk (CD-ROM) ; 12 cm. - (Information Management Resource Kit ; 1) (IMARK)

INTERACTIVE tool of self-evaluation of competences : to women who gain access to jobs requiring low and medium qualification (Elektronski vir). - Barcelona : SURT, Associació de Dones per a la Inserció Laboral, [200?]. - 1 el. optični disk (CD-ROM) : barve, zvok ; 12 cm. Dostopno tudi na: <http://www.surt.org/hidaec/en/index.html>

IZOBRAŽEVANJE za demokratično državljanstvo / (uredila Liana Kalčina in Mitja Sardoč). - Ljubljana : Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope pri Narodni in univerzitetni knjižnici : Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije, 2005 (Ljubljana : Simčič). - 38 str. ; 21 cm. - (Zbirka Slovenija in Svet Evrope ; št. 31)

KAKŠNA bo šola prihodnosti? / (uredila Dušan Macura in Jana Babšek) ; (avtorji Dragica Dodič Turk...et al.). - Radovljica : Didakta ; (Ljubljana) : Enajsta akademija, 2004 ((Ljubljana) : Birografika Bori). - 208 str. : graf. prikazi, tabele ; 21 cm

KOMPETENCE v kadrovski praksi / (uredila Marija Sonja Pezdirc). - 1. natis. - Ljubljana : GV Izobraževanje, 2005. - 165 str. : graf. prikazi ; 21 cm. - (Zbirka Priročniki / GV Izobraževanje)

LANKSHEAR, Colin

New literacies : changing knowledge and classroom learning / Colin Lankshear and Michele Knobel. - Maidenhead (UK) ; New York : Open University Press, 2003. - XIII, 223 str. : ilustr. ; 23 cm

MIGLIČ, Gozdana

Načrtovanje usposabljanja v državni upravi : analiza potreb po usposabljanju in evalvacija učinkov usposabljanja / Gozdana Miglič. - 1. izd., 1. natis. - Ljubljana : Ministrstvo za notranje zadeve, Direktorat za javno upravo, Upravna akademija, 2005 (Ljubljana) : Pleško. - 418 str. : ilustr. ; 24 cm

PARSLOE, Eric

Coaching and mentoring : practical methods to improve learning / Eric Parsloe and Monika Wray. - Repr. 2004. - London : Kogan Page, 2004, cop. 2000. - XIII, 193 str. : ilustr. ; 24 cm

PERME, Ema

Razvoj novih programov za samostojno učenje : raziskovalno poročilo / Ema Perme, Valentina Hlebec ; (sodelavke in sodelavci Maja Radinovič-Hajdič... et al.). - Ljubljana : Zveza ljudskih univerz Slovenije, 2005. - 63 f., (72) f. pril. : tabele, graf. prikazi ; 30 cm

POWELL, Bob

Choosing and using a learning platform in adult and community learning / Bob Powell, Geoff Minshull. - Leicester : National Institute of Adult Continuing Education = NIACE, cop. 2004. - 20 str. : ilustr. ; 30 cm

RESEARCHING life stories : method, theory, and analyses in a biographical age / Dan Goodley... (et al.). - London ; New York : RoutledgeFalmer, 2004. - X, 213 str. ; 25 cm

SAVIĆEVIĆ, Dušan M.

Učenje i starenje / Dušan M. Savićević. - Beograd : Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta, 2004 (Beograd : Publish). - 271 str. : graf. prikazi ; 21 cm. - (Biblioteka Andragoške studije)

SETTING up partnerships against social exclusion at the workplace : project documentation : December 2000 until September 2002 (Elektronski vir). - Frankfurt : Deutsches Institut für Erwachsenenbildung = DIE ; Lancaster : Workplace Basic Skills Network ; Bologna : Orlando, associazione di donne, (2002?). - 1 el. optični disk (CD-ROM) ; 12 cm

SKAALVIK, Einar M.

Adult education in Great Britain, Norway and Spain : a comparative study of participation, motivation and barriers / Einar M. Skaalvik and Liv Finbak. - Trondheim : Tapir Academic Press, cop. 2001. - iv, 68, (25) str. : tabele, graf. prikazi ; 25 cm

SMILE Project 2004 - SEEding for Multiethnic and Intercultural Learning Experiences : teaching methods, ways of interaction in South Eastern Europe / (documentation prepared and edited by: Emilia Ilieva, Kien-Peng Lim). - Sofia : Institute for International Cooperation of the German Adult Education Association (IIZ/DVV), SEE Regional Office, 2005. - 88 str. : ilustr. ; 30 cm

SOKRATES Projekt Trainingsmodul zur Qualifizierung des Ausbildungspersonals von Personen mit geringer Grundbildung (TAGG) (Elektronski vir) = SOCRATES Project Training module for the qualification of trainers who work with people with lower levels of basic education (TAGG) = SOCRATES Progetto Modulo di addestramento per la specializzazione del personale addetto alla formazione di persone scarsamente scolarizzate (TAGG) / Schlussredaktion Monika Tröster. - Frankfurt : Deutsches Institut für Erwachsenenbildung = DIE, cop. 2000. - 1 el. optični disk (CD-ROM) ; 12 cm

STARR, Julie

The coaching manual : the definitive guide to the process, principles and skills of personal coaching / Julie Starr. - London : Prentice Hall Business, cop. 2003. - IX, 237 str. ; 24 cm : ilustr.

TEACHER training in adult education : conference proceedings, Belgrade, 10-11, October 2003 / (urednik Katarina Popović). - Beograd : Adult Education Society = Društvo za obrazovanje odraslih, 2004. - 163 str. : graf. prikazi ; 24 cm

TIFFIN, John

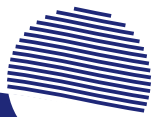
The global virtual university / John Tiffin and Lalita Rajasingham. - London ; New York : RoutledgeFalmer, 2003. - XX, 166 str. : ilustr. ; 24 cm

WHITMORE, John, Sir, 1937-

Coaching for performance : growing people, performance and purpose / John Whitmore. - 3rd ed. - London ; Naperville (USA) : Nicholas Brealey, cop. 2002. - VIII, 180 str. : ilustr. ; 24 cm. - (People skills for professionals)

WIDENING the world with wireless laptops : the impact of the Wireless Outreach Network Initiative on the community / edited by Jackie Essom. - Leicester : National Institute of Adult Continuing Education = NIACE, cop. 2004. - 54 str. : ilustr. ; 30 cm

Peter Monetti (knjiznica@acs.si), ACS

Programoteka

javnoveljavni izobraževalni programi za odrasle

www.acs.si/programoteka

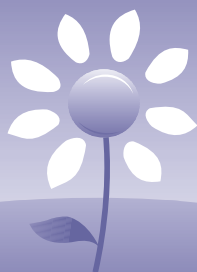
Objavljamo javnoveljavne izobraževalne programe, ki so

* oblikovani izključno za odrasle

* na novo oblikovani v skladu z veljavno šolsko zakonodajo ali jim je bila v skladu z novo zakonodajo podaljšana veljavnost

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

17. - 23. 10. 2005

2005

Deset let za Slovenijo, učečo se deželo

<http://tvu.acs.si>

<http://izobrazevanje.acs.si>

IZOBRAŽEVALNA PONUDBA ACS

Objavljamo izobraževalne programe, ki jih za izobraževalce odraslih izvajamo v šolskem letu 2005/2006

- izobraževalni programi •
- strokovna, informativna in
- izobraževalna srečanja •
- aktualna izobraževanja ACS

Na vaša vprašanja odgovarjamo v Forumu na spletni strani <http://izobrazevanje.acs.si/forum>

IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH V SLOVENIJI **IZVAJALCI IN PROGRAMI 2005/2006**

pregled več tisoč izobraževalnih programov in številnih organizacij po vsej Sloveniji

- Na spletni strani: www.acs.si/pregled

na spletni strani **www.acs.si**

* za tiste, ki se želite izobraževati

* in za tiste, ki sami izobražujete

svetovalni kotiček ACS

